

O záchranné bárce v rozbouřených vlnách

text: Mich 7,18

j+5 11. 10. 2015

čtení: Gn 9,8-17

díkuvzdání, křest Lenky Kremlíčkové

písně: 67 Svítá 311 367 613 (VP: 699, 635)

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi a všechno a taky člověka. Tahle věta není z dějepisu, nýbrž je to vyznání, které říká, nejvyšší je Bůh a člověk to má vzít na vědomí a nemá si hrát na to, že je taky bůh (protože není). Člověku to však nedalo a přece jen si to vyzkoušel, jaké by to bylo, kdyby i on mohl všechno, co by chtěl (protože tak si to lidi představují, že Bůh je někdo, kdo může všechno). Jenže to nedopadlo, místo všemohoucnosti se dostavilo rozčarování a strach a bylo po ráji. Tak začínají první stránky Bible. A protože to člověka nepřešlo a pořád chtěl být bůh (nebo aspoň jako bůh), moc nadějně to s ním do budoucna nevypadalo.

Když něco děláte a nedaří se a vypadá to, že to nepůjde spravit, sáhne člověk dnešní doby (aspoň u počítače) po slovech jako restart nebo přeformátovat. A přesně tak to líčí i Bible a my tomu vyprávění říkávame potopa. Ani tento příběh není ještě z dějepisu: je to prastarý, leč výmluvný obrázek toho, že zlo v lidském provedení míří ke zkáze, a jak tak k té zkáze míří, bere do ní člověka s sebou.

Ovšem i kdyby se zlo úplně zbláznilo, přece jen stojí za to zůstat věrný tomu, k čemu jsme byli stvořeni (říkávame tomu třeba věrnost Bohu nebo život v pravdě). Jednou takovou světlou výjimkou uprostřed zkázy byl prý muž jménem Noe a jeho rodina – těm Bůh dopřál svou milost.

Pak už apokalypsa nabírá na obrátkách, voda stoupá a Noemova kocábka s pár lidmi na palubě a se vzorky všeho stvoření pluje na vlnách a všichni ti nedobrovolní námořníci sledují, co bude dál a jak to dopadne. V případě trvalého Božího hněvu by byl jejich konec zřejmý a neodvolatelný.

Takhle vypadá první dějství, jež sledujeme na biblickém jevišti. Člověk by se rád o přestávce mezi dějstvími podíval do programu, co to vůbec je, nějaké historické drama nebo je to fikce? Právě že ne. Jen se

rozhlédněte a zjistíte, že v tomhle divadle není žádné hlediště, odkud byste sledovali děj a výkony herců, jak si v té Bibli vedou: hlediště tu není, jen jeviště, všichni tu svorně či nesvorně sedíme v Noeho kocábce a můžeme se leda domýšlet, jak to s Hospodinovým hněvem bude dál. Není to divadlo, v němž by člověk zhlédl biblický příběh a šel si zase po svých žít opravdový dnešní život. Nikoli, to jeviště je náš svět, jsme tu doopravdy. Všichni na jedné podezřele vratké bárce a nechrání nás nic, co bychom si proti zlověstným vlnám mohli opatřit nebo vymyslet nebo odhlasovat. Nechrání nás žádné nezadatelné právo na to, aby klesla voda nebo aby se vlna tsunami zastavila těsně před námi, aby se nám vyhnula zloba lidských srdcí a vůbec zlé události. Jsme na jedné bárce, na jednom jevišti života a světa, čekáme na další dějství a chápeme, že posmívat se těm, kdo už tonou uprostřed zla, by bylo pošetilé (vždyť kdo ví, co bude zítra s námi?). Snažíme se, aby život v té bárce fungoval, aby se tu dalo žít a být pospolu, ale víc sotva zmůžeme: zastavit potopu, to se našim možnostem zcela vymyká. Konec prvního dějství.

Apak se to stalo: objevila se souš a Bůh vyzval Noeho, ať se syny avystoupí z archy. Noe to udělal a na souši Bohu přinesl oběť (nepřinesl ji předem, protože Bůh neobchoduje něco za něco, Noe ji přinesl až teď, aby poděkoval za záchranu, již se mu dostalo).

I řekl Bůh postavám na jevišti světa: “Pojďte, ustavím s vámi smlouvu. S vámi a s vašimi potomky a se vším živým, co je na zemi. Už nikdy nevyhladím život na zemi.”

To řekl Bůh. Noe a ti druzí si pomysleli, že ta smlouva nezačíná špatně, teď jde jen ještě o to, co za to od nás bude chtít. Ale Bůh mezitím pokračoval: “A toto je znamení smlouvy: duha. Kdykoli se na nebi objeví duha, rozpomenou se na tuto smlouvu, kterou jsem s vámi uzavřel.”

A to je vše, pak už Bůh neříkal nic. Odmlčel se a my jsme po sobě na jevišti koukali trochu překvapeně. Svět byl přece místem, které bylo zprvu dobré, posléze zkažené a nakonec odsouzené. Ale tahle smlouva to všechno změnila: nám odsouzencům Bůh dopřál novou šanci a neklade si žádné podmínky. Že by si myslel, že člověk o tolik polepší? To sotva, Bůh není naivní (a teď už to ví i Noe, že člověk vyrábí i hrozné zlo

a že to nemusí zůstat bez trestu). Ani nevím, jak bych to Boží rozhodnutí nazval: milosrdenství? Odpuštění? Nebo prostě jen láska? A nic za to: slunce nechá svítit na zlé i dobré a déšť padat na spravedlivé i nespravedlivé. Takhle nějak si od té doby představuju, co to je Boží spravedlnost. A co moje člověčí vděčnost (jež však bývá zpozdilá a matná).

Co z toho pro nás lidi plyne, jak s takovou smlouvou naložit? Noeho příběh sice není divadelní kus, ale je to řekněme předehra: abychom porozuměli, jaký je teď náš svět a jaká je spravedlnost Boží. Hned v další kapitole následuje v Bibli seznam spousty národů a je to takový můstek, kterým už se z přede hry dostaneme do dějepisu. Přede hra tu slouží jako návod, jak všechny ty další události z dějepisu vlastně číst. Všecko, co se od té doby událo, byly všelijaké odpovědi lidských srdcí a mozků na Boží smlouvu, v níž on se zavázal k lásce a odpověď nechal na nás.

Vždycky, když se na nebi objeví duha, má si člověk uvědomit, že to s námi Bůh ještě nevzdal, ještě pořád si připomíná smlouvu, ještě pořád je milosrdný. Po téhle látce jsme vstoupili z předmluvy do dějepisu, předpotopní svět je ten tam, ale zbyla tu ta duha připomínající Boží milosrdenství. A spolu s ní vědomí, že stojí za to zůstat věrný tomu, proč jsme na světě (věrnost Bohu nebo život v pravdě tomu říkávame).

Křesťané ten starý příběh o potopě vždycky četli s chutí. Kéž by církev byla neklidnému světu něčím jako Noemova záchranná kocábka v rozbouřených vlnách, říkali si – ač my sami tu záchranu nezajistíme, jako Noe nemohl zorganizovat konec potopy. A s duhou, jež má připomenout smlouvu Božího milosrdenství, je to taky tak: člověk duhu z nebe neodstraní (Božímu milosrdenství nezabrání), ale ani ji nezpůsobí (Boží milost není v lidských službách). Ve vodě, která utopí, co bylo zlé, a vzejde z ní nové, v té už dávní křesťané spatřovali obraz křtu; a v duze zase odkaz na Ježíše, neboť právě on je pro nás most spojující Boží laskavé a milosrdné kralování s naší zemí, naším světem, naší zkušeností. *Jako v nebi, tak i na zemi*, modlíme se a míníme to jako prosbu (ať je s námi dobře) i jako dík (za záchranu a za vše, co jsme dostali).

Díky, Bože, že se nad námi stále znovu slitováváš. Amen.